PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

ONOR. IMĦALLEF MARK SIMIANA, LL.D

Rikors Ġuramentat Numru 1255/2023 MS

Kenneth Tanti

Vs.

(1) Bridget Grixti

(2) John Barbara

(3) Charmaine Bowman

(4) Theresa Barbara

(5) Felix Barbara

(6) Leanne Barbara

(7) Matthew Barbara

(8) Francis Parascandalo

(9) Vincent Parascandalo

(10) Sylvia Gatt

(11) Anthony Busuttil

(12) Joseph Busuttil

(13) Alfred Busuttil

(14) Doris Busuttil

(15) Mary Violet Xerri

(16) Carmen James

(17) Joseph Charles Zerafa

(18) Hilda Cumbo

(19) Eddie Bonello

(20) Marco Mallia

(21) Sandro Carlo Mallia

(22) Concetta Mallia

(23) Alfred Mallia

(24) Carmel Cutajar

Illum, 28 t'Ottubru, 2024

Kawża Numru:7

1. Din hija sentenza dwar it-tieni eċċezzjoni sollevata mill-konvenuti Carmen James u Joseph Charles Zerafa.

2. B'rikors ġuramentat preżentat fit-2 ta' Novembru 2023, l-attur filwaqt li għamel riferenza għal konvenju datat 4 ta' Jannar 2023, talab li (i) l-konvenuti kollha jiġu dikjarati bħala obbligati li jersqu u jaddivjenu għall-att finali ta' bejgħ tad-dar bl-arja libera tagħha bin-numru mija u ħamsa u sebgħin (175) fi Triq l-Oratorju f'Bormla u tad-dar, bl-arja libera u bil-kantina tagħha, bin-numru wieħed (1) fi Sqaq l-Oratorju f'Bormla, kif deskritti fil-konvenju msemmi; (ii) l-konvenuti kollha jiġu ordnati u kkundannati jersqu u jaddivjenu għall-att finali tal-bejgħ tal-proprjetajiet imsemmija skont it-termini tal-konvenju preċitat, u dan fi żmien qasir u perentorju li jiġi minn din il-Qorti ffissat; (iii) in-nomina tan-Nutar Philip Lanfranco sabiex jippubblika l-att relattiv, u (iv) in-nomina ta' kuraturi deputati sabiex jidhru għal kull eventwali kontumaċi.

3. Fis-7 ta' Diċembru 2023[1], tressqet risposta ġuramentata minn «*Bridget Grixti, John Barbara, Charmaine Bowman, Theresa Barbara, Felix Barbara, Leanne Barbara, Matthew Barbara, Francis Parascandalo, Vincent Parascandalo, Sylvia Gatt, Anthony Busuttil, Joseph Busuttil, Alfred Busuttil, Doris Busuttil, Mary Violet Xerri, Hilda*

[1] Fol.18.

Cumbo, Eddie Bonello, Marco Mallia, Sandro Carlo Mallia, Concetta Mallia, Alfred Mallia, Carmel Cutajar», li permezz tagħha huma ddikjaraw, fost ħwejjeġ oħra, li ma kellhom ebda diffikultà biex jersqu għall-att finali ta' bejgħ, u li kienu biss il-konvenuti Carmen James u Joseph Charles Zerafa li kienu qed joġġezzjonaw.

4. Il-konvenuta James wieġbet f'isimha kif ukoll bħala kustodju tal-konvenut Joseph Charles Zerafa fid-9 ta' Jannar 2024[2], u fost l-eċċezzjonijiet minnha sollevati, hemm dik numerata tnejn li tikkostitwixxi l-meritu ta' din is-sentenza, u li tgħid hekk:

> Illi b'mod preliminari l-esponenti tirrimarka li hija għal kollox stupita bir-risposta ġuramentata tal-intimati l-oħra li qed jissottomettu li huma jaqblu li għandha tinbiegħ il-proprjetà imsemmija. L-esponenti qed tgħid hekk għaliex jidher li din ir-risposta ġiet mwieġba wkoll mill-mejtin stante li wieħed mill-intimati Anthony Busuttil … kien ilu mejjet 11 il-xahar meta saret ir-risposta ġuramentata. Dan filwaqt li l-intimat Alfred Mallia … kien jinstab f'qiegħ ta' sodda fl-aħħar jiem ta' ħajtu meta saret ir-risposta u di fatti miet fil-15 ta' Diċembru 2023. Għaldaqstant l-esponenti teċepixxi li r-risposta tal-intimati l-oħra għandha tiġi sfilzata stante li huwa ċar li mhux kollha huma infurmati bil-kontenut tar-risposta jew tal-kawża innifisha.

5. Fl-udjenza tat-12 ta' Frar 2024, il-Qorti ordnat li qabel xejn tiġi trattata u deċiża t-tieni eċċezzjoni tal-konvenuti James u Zerafa. Waqt l-udjenza tas-7 t'Ottubru 2024, u wara li nżammu xi udjenzi għall-provi tal-kontendenti dwar din l-eċċezzjoni, l-eċċezzjoni ġiet trattata u l-kawża ġiet differita għas-sentenza dwarha.

6. Il-Qorti tqis li din it-tieni eċċezzjoni tal-konvenuti James u Zerafa hija appoġġjata fuq żewġ fatti distinti. L-ewwel fatt huwa li meta ġiet preżentata r-risposta ġuramentata tal-konvenuti l-oħra, il-konvenut Alfred Mallia kien fl-aħħar jiem ta' ħajtu u għalhekk huwa dubjuż kemm huwa seta' jagħti direzzjoni biex issir risposta ġuramentata f'ismu. It-tieni fatt huwa li meta ġiet imressqa l-kawża, u meta saret ir-risposta ġuramentata, il-konvenut Anthony Busuttil kien mejjet.

[2] Fol.22.

7. Il-Qorti sejra tqis dawn iż-żewġ fatti u l-konsegwenzi ġuridiċi u proċesswali li jiskaturixxu minnhom b'mod separat.

8. Nibdew bil-fatt li jirrigwarda l-konvenut Alfred Mallia. Huwa minnu li dan il-konvenut miet fil-15 ta' Diċembru 2023[3], u għalhekk tmint ijiem biss wara li saret risposta ġuramentata f'ismu wkoll. B'daqshekk biss però ma jfissirx li din ir-risposta ġuramentata saret irregolarment.

9. Il-Qorti anzi jidhrilha li l-konvenuti James u Zerafa m'għandhomx il-jedd li jissollevaw huma l-kwistjoni dwar jekk dik ir-risposta ġuramentata saritx regolarment f'isem il-konvenut Alfred Mallia. Dak il-jedd, fil-fehma ta' din il-Qorti, imiss biss lill-istess Alfred Mallia u issa lill-werrieta tiegħu.

10. Huwa *ius receptum* li l-inkarigu mogħti minn parti f'kawża lill-avukat sabiex iħejji f'ismu att ġudizzjarju għandu l-bażi tiegħu fil-mandat (ara f'dan is-sens ***Edwin Bartolo et vs. Giovanni Bondin***, Prim'Awla, 15/1/1955[4]; ***Maureen Scicluna vs. Dr. Anthony P. Farrugia***, Appell Inferjuri, 6/4/2005). Għalhekk meta avukat iħejji att f'isem parti mingħajr inkarigu, il-qagħda hija ta' persuna li taġixxi mingħajr mandat jew in eċċess ta' mandat mogħti lilha. L-atti magħmula minn persuna f'isem oħra mingħajr awtorizzazzjoni jistgħu jitħassru fuq talba tal-persuna li f'isimha saru dawk l-atti, li però għandha wkoll il-jedd li ma tħassar xejn minn dak li sar, u anzi tirratifikah[5] (ara, per eżempju, ***Dr. Michel'Angelo Scerri nomine vs. Rosario Russo Troja***, Prim'Awla, 9/12/1907)[6].

11. Il-Qorti jidhrilha li l-każ huwa analogu għal dawk il-qagħdiet indirizzati minn dik il-ġurisprudenza li tistatwixxi li l-ebda parti ma tista' tqajjem eċċezzjoni li biha jikkontesta s-setgħa ta' rappreżentant li jidher għan-nom ta' soċjetà fuq att ġudizzjarju. F'dan is-sens issir riferenza għal dak deċiż mill-Qorti tal-Appell fil-kawża ***Joseph Borg noe vs. Accountant General et*** (16/2/1993)[7], kif ukoll dak deċiż mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-kawża ***Perry Limited vs. Mary Rose Micallef*** (21/3/2004). Similment,

[3] Fol.33.
[4] Kollezz. Vol.XXXIX.ii.513.
[5] Ara l-artikolu 1880 tal-Kodiċi Ċivili.
[6] Kollezz. Vol.XX.ii.386.
[7] Kollezz.LXXVII.ii.238.

f'każ li jitratta persuna fiżika, japplika wkoll l-istess prinċipju, u ċjoè li l-kwistjoni ta' x'għamlet persuna f'isem oħra tinteressa biss lir-rappreżentat.

12. Tal-istess fehma kienet ukoll din il-Qorti, kif diversament presjeduta, fid-deċiżjoni ***Carmela sive Carol Walsh et vs. Robert Brincau et*** (18/4/2023) fejn ġiet milqugħa l-fehma li kwistjoni bħal dik sollevata mill-konvenuti James u Zerafa f'din il-kawża għandha biss titqajjem mill-persuna li f'isimha jkun sar l-att ġudizzjarju.

13. Issa fil-każ odjern, l-eredi ta' Alfred Mallia ressqet rikors fis-26 t'April 2024 sabiex l-atti jiġu leġittimati f'isimha, liema talba ġiet milqugħa b'dikriet mogħti minn din il-Qorti fl-10 ta' Mejju 2024[8]. Hija biss din l-eredi li għandha l-jedd tikkontesta l-awtorità li biha saret ir-risposta ġuramentata f'isem l-awtur tagħha fit-titolu. Kontestazzjoni li però m'għamlitx u ma jidhirx li sejra tagħmel.

14. Għalhekk din il-parti tal-eċċezzjoni tal-konvenuti James u Zerafa qed tiġi riġettata.

15. Niġu għat-tieni kwistjoni, u ċjoè dik li tirrigwarda l-fatt li l-konvenut Anthony Busuttil kien mejjet sa minn qabel ma ġiet istitwita din il-kawża. Filwaqt li l-konvenuti James u Zerafa jiffokaw l-attenzjoni tagħhom fuq il-konsegwenzi li dan il-fatt għandu jkollu fuq ir-risposta ġuramentata, il-Qorti jidhrilha li loġikament għandha tippreokkupa ruħha wkoll mill-effetti li dan l-istess fatt jista' jkollu fuq ir-rikors ġuramentat li bih inbdiet din il-kawża.

16. Saret talba fil-mori tas-smigħ tal-kawża mill-werrieta ta' Anthony Busuttil sabiex l-atti jiġu leġittimati f'isimhom, liema talba ġiet miċħuda b'dikriet ieħor mogħti fl-10 ta' Mejju 2024[9], billi d-dispożizzjonijiet tal-artikoli 806 u 810A tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili jirregolaw mewt jew bdil ieħor li jseħħ <u>matul</u> il-kawża, u mhux qabel ma l-kawża tkun saħanistra bdiet.

17. Fil-ġurisprudenza ġie deċiż li n-nullità hija l-konsegwenza li sseħħ fejn isir att f'isem persuna mejta (ara, per eżempju, ***Joseph Muscat vs. Georgina Saydon et***, Prim'Awla,

[8] Fol.44.
[9] Fol.55.

30/5/2002; ***Carmela Farrugia et vs. JIT Trading Limited***, Appell Inferjuri, 17/4/2009). Fuq kollox, l-artikolu 787(1) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili jgħid:

> 787.(1) Kull att ġudizzjarju li jsir minn persuna jew kontra persuna inkapaċi li toqgħod f'kawża u li ma tkunx awtorizzata regolarment għaldaqshekk, huwa null.

18. Issa m'hemmx dubju li persuna mejta hija inkapaċi li toqgħod f'kawża, u għalhekk hija l-liġi stess li tippreskrivi n-nullità fil-konfront ta' rikors ġuramentat li jsir kontra persuna mejta. B'danakollu, il-Qorti m'għandhiex tgħaddi biex tiddikjara dak l-att null mingħajr ma tara sewwa x'jipprovdi l-artikolu 789 tal-Kodiċi preċitat. Fl-ewwel subinċiż ta' dik id-dispożizzjoni nsibu hekk:

> 789.(1) L-eċċezzjoni ta' nullità tal-atti ġudizzjarji tista'tingħata –
> (a) jekk in-nullità hija iddikjarata mil-liġi espressament;
> …
> Iżda dik l-eċċezzjoni ta' nullità kif maħsuba fil-paragrafi (a), (ċ), u (d) ma tkunx tista' tingħata jekk dak in-nuqqas jew vjolazzjoni jkunu jistgħu jissewwew taħt kull dispożizzjoni oħra tal-liġi.

19. Fil-fehma ta' din il-Qorti, in-nuqqas in kwistjoni jista' u għandu jiġi sanat bl-applikazzjoni tal-artikolu 175(1) tal-Kodiċi ritwali, li jippermetti anki tibdil u sostituzzjoni fl-ismijiet tal-partijiet. Bidla li ma hija se taffettwa bl-ebda mod is-sostanza tal-azzjoni.

20. Il-Qorti tirrileva li l-korrezzjoni ma tkunx vjetata meta taffettwa l-eċċezzjonijiet b'mod indirett. Il-bidla sostanzjali fl-eċċezzjoni li hija vjetata mill-artikolu 175 hija dik il-bidla li ssir direttament fuq dawk l-eċċezzjonijiet, u mhux dik li taffettwahom b'mod indirett għax twassal biex jiġu sorvolati. Il-liġi tgħid li dik il-bidla għandha titħalla ssir «*sakemm sostituzzjoni jew tibdil bħal dan **ma jbiddilx fis-sustanza** l-azzjoni jew l-eċċezzjoni fuq il-meritu tal-kawża*», u mhux «*sakemm sostituzzjoni jew tibdil bħal dan **ma jolqotx jew ma jaffettwax fis-sustanza** l-azzjoni jew l-eċċezzjoni fuq il-meritu tal-kawża*» (enfażi u sottolinear miżjud mill-Qorti).

21. Fi kliem ieħor, huma vjetati bidliet sostanzjali fl-eċċezzjonijiet, u mhux bidliet li jolqtu jew jaffettwaw b'mod sostanzjali dawk l-eċċezzjonijiet. Fid-deċiżjoni ***Nobbli Pasquale Waldemar dei Baroni Sciberras Trigona vs. George Beck ne*** (Appell Superjuri, 7/2/1938)[10] intqal: «*Illi ma jagħmilx differenza l-fatt li korrezzjoni ta' l-isem u tal-kwalità tal-konvenut intalbet wara li dan kien ġa eċċepixxa l-illeġittimità tal-persuna tiegħu u talab il-liberazzjoni, għaliex kif ġie osservat fl-imsemmija sentenza tal-1924 u 1926: "la legge nel permettere simili correzioni in qualunque tempo prima della sentenza, ha dovuto prevedere che in tale intervallo l'errore sia stato denunciato dalla parte avversa senza che per ciò solo sia inibita nei congrui casi la facoltà alla Corte di ordinare o permettere la correzione*». Fl-istess sens hija d-deċiżjoni ***Francis Butigieg vs. Paul Laferla ne*** (Appell Inferjuri, 28/1/1961)[11]. Fid-deċiżjoni ***Elisabeth Anne Calabrese vs. Ersilia Bigeni*** (Appell Kummerċjali, 12/12/1994)[12] ġie osservat:

> Id-diffikultà li ġeneralment tinħoloq fl-applikazzjoni ta' dan l-artikolu taġġira dejjem madwar din il-limitazzjoni; fil-każ preżenti il-pretensjoni ta' l-appellanti illi t-tibdil ordnat mill-Qorti 'biddel, fis-sustanza l-eċċezzjoni';
>
> Huwa ovvju li din il-limitazzjoni ma tapplikax meta l-eċċezzjoni tkun proprju tindika l-iżball li jiġi korrett – sakemm dik il-bidla ma tbiddilx is-sustanza ta' l-azzjoni. Dan huwa ovvju għaliex m'huwiex ġuridikament konformi illi bidla tista' ssir jekk, ma ssirx eċċezzjoni imma ma tistax issir, jekk tingħata l-eċċezzjoni. Il-qofol qiegħed fil-preċisazzjoni li timporta l-kelma 'fis-sustanza'. Din tindika li kull bidla li ssir trid tkun bidla ta' xi dettal ta' xi ħaġa marġinali, inċidentali, imma mhux **materja ta' sustanza jew li taffettwa s-sustanza**.

22. Tal-istess fehma kienet il-Qorti tal-Appell meta ġiet konfrontata b'sitwazzjoni simili għal dik trattata preżentement. Fid-deċiżjoni ***Bank of Valletta plc vs. Angela Mizzi et*** (Appell Superjuri, 29/3/2023) intqal hekk:

> 17. Għandu jingħad mal-ewwel li, din il-Qorti ma taqbilx mal-aggravju tal-intimati appellanti. Għalkemm huwa minnu li l-Artikolu 787(1) tal-Kap. 12, jipprovdi li att ġudizzjarju mressaq kontra persuna li mhix kapaċi toqgħod f'kawża ma jiswiex u huwa ovvju li persuna mejta ma tistax

---

[10] Kollezz. Vol.XXX.i.37.
[11] Kollezz. Vol.XLV.i.500.
[12] Kollezz. Vol.LXXVIII.ii/ii.256.

> toqgħod f'kawża, peress li l-mewt iġġib fi tmiem il-kapaċità ġuridika ta' persuna, madankollu, id-drittijiet u d-dmirijiet ta' persuna li tmut jgħaddu għal fuq il-werrieta, sabiex proċess ġuridiku interrott bil-mewt ta' persuna, jgħaddi permezz tat-trasfużjoni tal-ġudizzju għal fuq il-werrieta. Hekk ukoll, ta' min wieħed jinnota li għalkemm l-Artikolu 789(1) jipprovdi li l-eċċezzjoni ta' nullità tal-atti ġudizzjarji tista' tingħata fost affarijiet oħra jekk in-nullità hija ddikjarata mil-liġi espressament, madankollu l-istess proviso tal-Artikolu 789 jipprovdi li l-eċċezzjoni ta' nullità ma tkunx tista' tingħata jekk dak in-nuqqas jew vjolazzjoni jkunu jistgħu jissewwew taħt kull dispożizzjoni oħra tal-liġi. Permezz ta' dan il-proviso, m'hemmx dubju li l-leġiżlatur qiegħed jagħmel referenza għall-Artikolu 175 tal-Kap.12 tal-Liġijiet ta' Malta.

23. Fl-istess sens huma wkoll id-deċiżjonijiet ***Franmar Limited vs. Rev. Fr. Joseph Bartolo pro et noe et*** (Prim'Awla, 1/12/2020) u ***Cranes and Commercial Sales Limited vs. Carmelo Buhagiar et*** (Prim'Awla, 4/2/2016).

24. Peress li mill-atti l-Qorti jirriżultalha min huma l-werrieta ta' Anthony Busuttil, se tkun qed tordna b'applikazzjoni tal-artikolu 175 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili li isem Anthony Busuttil jitneħħa mill-okkju tal-kawża u minfloku jidħlu isem il-werrieta tiegħu, u ċjoè Christopher Busuttil u Stephen Busuttil, li għandhom jiġu notifikati bir-rikors ġuramentat kif korrett.

25. U bl-istess mod, la r-risposta ġuramentata saret f'isem Anthony Busuttil meta dan kien diġà mejjet, isegwi li dik ir-risposta ġuramentata ma tiswix sa fejn saret f'ismu. Però tiswa sa fejn saret f'isem il-konvenuti l-oħrajn indikati fuq dak l-att, billi kull konklużjoni diversa tkun biss qed twassal biex dawk il-konvenuti l-oħrajn jiġu ipprivati mill-jedd tagħhom ta' smigħ xieraq minħabba żball li fil-verità ma wassal għal ebda preġudizzju fil-konfront tal-konvenuti James u Zerafa.

26. Għal dawn ir-raġunijiet il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi billi:

(i) tordna, b'applikazzjoni tal-artikolu 175 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, li isem il-konvenut Anthony Busuttil jitħassar mir-rikors ġuramentat kull fejn jirrikorri u minflok jiġi sostiwit bl-ismijiet ta' Christopher Busuttil u Stephen Busuttil;

(ii) tordna lill-attur jinnotifika lill-konvenuti Christopher Busuttil u Stephen Busuttil bir-rikors ġuramentat;

(iii) tordna, b'applikazzjoni tal-artikolu 175 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, li isem il-konvenut Anthony Busuttil jitneħħa biss mill-intestatura tar-risposta ġuramentata li ġiet preżentata fis-7 ta' Diċembru 2023 (fol.18-20) sabiex ikun jidher ċar li din ma saritx minnu wkoll;

(iv) tiċħad it-tieni eċċezzjoni tal-konvenuti James u Zerafa;

(v) tordna li l-ispejjeż ta' din id-deċiżjoni jibqgħu bla taxxa bejn il-kontendenti;

(vi) tordna l-prosegwiment tal-kawża.

Onor. Mark Simiana, LL.D
Imħallef

Lydia Ellul
Deputat Reġistratur